СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 130. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 7-го ЧЕРВНЯ 1950. — No 130. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 7, 1950 VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

РАСОВЕ ВІДОКРЕМЛЮВАННЯ НЕКОНСТИТУЦІЙНЕ

Вашингтон, 5. червня. — Верховний Суд Злучених Держав, вирішуючи три окремі справи, одноголосно признав, що відокремлювання негрів є неконституційне. Два випадки відокремлювання негрів оспорювали студенти з двох південних університетів, а третій відноситься до відокремлювання негрів підчас обідів в залізничих їдальних возах. Найновіше рішення є протилежне до рішення Верховного Суду з 1896 р., коли то прийнято засаду („доктрину"), що негрів вважається „відокремленими, одначе рівними". На підставі згаданої доктрини створено в південних стейтах окремі школи для негрів, окремі переділи на залізницях і в різних громадських установах. Ця практика дістала назву „Джім Кров", в прилюдній транспортації. Джім Кров, це типова негерська пісенька, яку засвоїли собі негри як „своє".

Рішення Верховного Суду має одначе це недомагання, що воно не стає автоматично обов'язуючим і за його пристосування в практиці треба окремо буде процесуватися. Тому загально надіються багато судових процесів, з яких деякі мабуть опиняться знову в Верховному Суді.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ, — НЕ СТЕЙТИ, — МАЮТЬ ПРАВО ДО ПРИБЕРЕЖНИХ МІНЕРАЛІВ

Верховний Суд вирішив ще одну засадничу справу, а саме питання, до кого мають належати прибережні підводні багатства, тобто, чи до стейтів, коло яких ці багатства находяться, чи до цілости Злучених Держав. Розглядаючи спір між стейтами Тексас і Луїзіяна і урядом Злучених Держав за право власности нафтових джерел, які находяться під водою при берегах згаданих стейтів, Верховний Суд вирішив, що нафта належиться федеральному урядові, а не стейтам. Це рішення одначе не було одноголосне, а запало більшістю голосів членів Верховного Суду. Подібне рішення виніс Верховний Суд в 1947 році в справі нафтових джерел у Каліфорнії, коли то суд признав федеральному урядові „повну власність і володіння" над прибережними каліфорнійськими підводними багатствами.

МАСОВА ЕВАКУАЦІЯ НА ВИПАДОК ВІЙНИ

Дітройт. — Масова евакуація населення з міст на випадок війни може викликати „краєвий хаос", остеріг ген. Джордж Кенні, командант повітряного університету. Він взивав міста до негайного плянування засобів на випадок нападу з повітря на великі середовища. Він пояснював, що незорганізована масова евакуація населення стане перешкодою при веденні війни. Тепер настала пора приготовити осторогу перед повітряними рейдами, побудувати сховки, перевести поділ на зони в містах, заопікуватися транспортом на випадок необхідної евакуації, побудувати шпиталі для ранених і ушкоджених на здоровлю і т.п. Про це говорив ген. Кенні у промові в Економічнім Клюбі.

КУРС ЕКОНОМІЧНОЇ МОБІЛІЗАЦІЇ

Ню Йорк. — Чорну картину промислової непідготованости Злучених Держав представили військові офіцери на курсі економічної мобілізації, яку переводить упродовж двох тижнів Індустріяльна Колегія Збройних Сил в готелі Астор. Ген. Майор Артур В. Ванаман, комендант колегії, відкрив виклади осторогою перед „єдиним можливим агресором". Він доводив, що Америка мусить в такім бою віднести перемогу, бо інакше щезне з лиця землі. Полк. Вилфред Стін, з повітряних сил, виказував знищення природних багатств країни і остерігав, що без них не може Америка втриматися в майбутності. Інші професори займалися геополітичним положенням, яке перший раз в історії дало переважаючу силу державі, що знайшлася в серці Европи й Азії водночас. Ніхто з промовців не казав, що війна вже запорогом, одначе всі остерігали перед потугою, яка розпоряджує 45 мільйонами вояцького воєнного матеріялу.

КЛІНІКА ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ НЕДУГАМ

Ню Йорк. — Перший раз в історії американської медицини підготовано спробу атаки на недуги, заки вони повстали замість ждати на їх розвиток і потребу лікування. Є це скомбінована праця клінічної медицини, психології, психіятрів і виховників. Для виконування дослідів в такому напрямку призначено в Ню Йорку 500 родин з 1500 особами. Знавці згаданих наук і лікарі будуть відвідувати родини по їхніх домах в околиці шпиталів Монтефіор, Колумбійського університету і Товариства Суспільної Служби.

ТЕЛЕГРАФІЧНЕ ПІДПРИЄМСТВО ОБВИНУВАЧЕНЕ В ДОПОМОЗІ РЕКІТЕРАМ

Бриджтон, Ню Джерзі. — Велика судейська лава повіту Комберленд поставила в стан обвинувачення телеграфічне підприємство Вестерн Юніон за те, що посередно брала участь в ґемблерськім рекіті. — Бюра цеї компанії були відкриті для надавання телеграм з грошевими пересилками на заклади в кінські перегони. В однім тільки році переслано — $300.000, а телеграми надавано до 18,000 осіб. Підприємство заробило на таких услугах $26,000 на рік. Як відповідальних за такі транзакції арештовано урядовців Чарлса В. Фрейка з Бриджтон і Дж. В. Доналдсона з Тінек. Вони мають станути перед суддею Давидом Гурвіцом 16. червня.

ПОМЕР КОЛ. ЛИТОВСЬКИЙ ПРЕМІЄР, ГРІНІУС

Шикаго. — Д-р Казис Гриніус, колишній президент і премієр Литви, помер тут у віці 86 літ. Він приїхав до Америки в 1947 р., утікши з Литви до Німеччини в 1944 р. перед совєтським наїздом. Один з його синів є професором в університеті Сиракюз, Н. Й.

„ЗБРОЯ ПРАВДИ" ВИКЛИКАЄ ПАНІКУ В РОСІЇ

Вашингтон, 5 червня. — Злучені Держави й інші країни з Північно-Атлантійського Пакту прийшли до заключення, що їм треба посилити програму інформацій для населення підсовєтських територій. Це тому, що — за отриманими з-поза Залізної Заслони вістями — американські й інші інформації, передавані до Росії, викликують там паніку. Це виявив асистент секретаря стейту Едвард В. Баррет у відповідь на домагання сен. Карла Мундта, щоб започаткувати передачу телевізії до Росії. Баррет, який відповідає за радіопередачу „Голос Америки", сказав, що підготова для телевізії вже зроблена.

При цій нагоді згадав Баррет за перешкоди, які мусять американці поборювати при висиланні радієвих вістей до Росії. Тому, що Совєти вживають 200-250 своїх радієвих станцій для заглушення американських вістей, „Голос Америки" передається водночас по 70 радіо-станціях, щоб перехитрити Москву. Така „Зброя Правди" робить диви між населенням Совєтського Союзу і тому Вашингтон та Західні країни плянують передачу інформацій поза Залізну Зослону різними новими способами.

ВИГЛЯДИ НА МИР ПОКРАЩАЛИ

В останніх кількох днях слідне велике покращання виглядів на мир, а оптимізм серед високих урядовців замітний на кожному кроці. Минулого тижня през. Труман заявив, що ми ближчі до миру тепер ніж упродовж останніх п'яти років. Секретар оборони Луї Джансон заявив перед сенатською комісією закордонних справ, що Західні Алянти не тільки спосібні недопустити до наїзду Росії на Европу, в перших початках, але що Европа сама спосібна це зробити розмірно малою збройною силою.

Атомові гармати на сторожі миру.

Водночас секретар стейту Дін Ачесон виявив перед палатною комісією закордонних справ, що видатну оборону Західної Европи можна перевести без втримування великих постійних армій. Урядові кола пояснюють цю замітку так, що нову оборонну зброю вироблюють Західні Держави швидше, ніж це робить Росія. Західні Держави мають уже атомову артилерійну зброю, яка мусить спонукати Совєти залишитися вдома і не виконувати наїзду на сусідів. Голова штабу армії, ген. Дж. Лотон Коллінс, виявив, що атомову зброю можна вжити не тільки як стратегічну, як це було в Гірошімі, але можна буде її вживати для підтримки при рухах армій. Така артилерія трапляє точніше ніж бомби.

ПОМЕР ІВАН БЕЗУШКО В БРАЗИЛІЇ

На лінії Консуль Поль упокоївся по довгій недузі 29-го березня 1950 р. Іван Безушко. Він народився в Купчинцях у 1880 р. до Бразилії приїхав 1897, був добрим церковником. Три роки був учителем в цій колонії. Залишив по собі вдову, 5 синів, 9 дочок і 26 унуків. („Праця", Прудентополіс).

У.К.К. ПРОДОВЖУЄ АКЦІЮ В СПРАВІ ДОГОВОРУ ПРОТИ НАРОДОВБИВСТВА

Вашингтон, 6. червня. — Голова Українського Конгресового Комітету, проф. Лев Добрянський, продовжує тут започатковану ним перед сенатською комісією акцію в справі ратифікації Злученими Державами міжнародного договору проти народовбивства. На розіслані ним в цій справі запити, головно відносно совєтського народовбивства в Україні, проф. Добрянський одержав дуже прихильні запевнення від сенаторів Ванденберга, Смита, Ладжа та інших.

ОДИН З ПІДСУДНИХ В ПРАЗІ ОСУДЖУЄ КОМУНІЗМ

Прага, 6 червня. Тут продовжується комуно-судова комедія проти 13 чехів, обвинувачених в „шпигунстві", „зраді" та „змові" повалити комуністичний режим при допомозі західної інтервенції. Під час вчорашніх зізнань один з підсудних, 50-літній професор Зденек Песка, поважився явно виступити проти большевизму, називаючи його „покидьком суспільства".

„САМОПОМІЧ" В ШІКАГО КУПИЛА ВАКАЦІЙНУ ОСЕЛЮ

Шікаго, 5 червня. (И.Г.) — Коли українська громада митрополітальної округи Ню Йорку збирається купувати Вакаційну Оселю для дітей і молоді, „Самопоміч" в Шікаго, тихо і без розголосу, вже таку купила за 15,000 долярів, над озером Раунд Лейк, яких 60 миль на північ від Шікаго. Пластуни, під проводом українських інженерів, вже переводять конечні ремонти і добудови. Оселя зможе помістити 30 до 50 дітей. Потрібну суму грошей збирається уділами по 100 долярів від родичів, що мають дітей та зацікавлені в закупні оселі.

ТРАГЕДІЯ ДВОХ УКРАЇНСЬКИХ РОДИН В ШІКАГО

Шикаго, 6. червня. — Місцева українська громада вражена трагічною подією, що трапилася тут в дні 30-го травня в домі при вулиці Вевт Линдейл. Власник цього дому, 56-літній старий іміґрант Я. Ш. пострілив 36-літню Ольгу Г., жінку скитальця та матір двох дітей, а потім сам важко себе поранив. Чоловік постріленої був тоді з дітьми на проході. Обоїх постріленних перевезено у важкому стані до лікарні. Причиною трагедії були любовні комплікації.

ГРОМАДА ПІДДЕРЖУЄ ІНІЦІЯТИВУ В СПРАВІ ВАКАЦІЙНОЇ ОСЕЛІ

Ню Йорк, 6. червня. Ініціятивний Комітет Української Літньої Оселі стверджує, що ідея такої Оселі для дітей і молоді поступово здобуває щораз більше прихильників та всіляку піддержку не тільки з боку безпосередньо заінтересованих в цій справі родичів, але й загалу свідомого громадянства. До Комітету напливають листи зі заохотою продовжувати і завершити започатковане діло, яке вважається одним з найкращих можливих виходів зі складної проблеми виховання молоді в наших обставинах. Поступово напливають теж пожертви на закупно Оселі. Не зважаючи на цілий ряд все нових перешкод, Комітет сподіється, що Оселю, можливо, пощастить відкрити ще цього року, хоч би це довелося зробити початково тільки в скромних розмірах і обстановці. Багато залежатиме ще від висліду великого громадського віча, скликаного в цій справі вже на найближчу суботу, дня 10 червня, в Стайвесент Гай Скул при 15 вулиці в Ню Йорку, в год. 7-мій ввечорі. — Факт, що в цій справі живо заінтересовані та беруть участь в Ініціятивному Комітеті цілий ряд відомих наших професіоналістів, бизнесменів та виховників як з місцевих так і новоприбулих громадян, дає запоруку, що справа не залишиться тільки на ініціятиві. З Ініціятивного Комітету заявляють, що їм дуже залежить на масовій участі в суботішних нарадах, що їх вважатиметься загально-громадським мандатом чи і як повести цю важливу справу дальше. Подана на іншому місці інформація про закупно Вакаційної Оселі в Шікаго переконує, що при добрій волі та належному зрозумінні і поставленні справи її рішучо можна довести до успішного кінця.

ПОЛЬСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ПРЕСА ПРО У. П. А.

Клівленд, 6. червня. — Місцеві польські „Вядомосьці Цодзєнне" подали в останніх днях цілий ряд оригінальних інформацій про повстанський рух в Україні, ведений Українською Повстанською Армією. В інформаціях, базованих на твердженнях західно-европейської розвідки, подається, що УПА, не зважаючи на неймовірний большевицький терор в Україні та на величезні жертви, продовжує і скріплює свою боротьбу, змінюючи кожночасно свою тактику. З цих самих джерел подається, що кількість активних учасників збройної визвольної боротьби в Україні виносить десятки тисяч осіб, хоча практично проти большевизму в такій або іншій формі бореться ввесь нарід. В останньому кілька відділів УПА мало знову появитися в Ряшівщині в Польщі та на Карпатській Україні — стверджують ВЛ.

ТРАГІЧНА СМЕРТЬ МОЛОДОГО УКРАЇНЦЯ В НІМЕЧЧИНІ

Нойдорф, Німеччина, 6. червня. — Управа місцевого табору ДП повідомляє, що в дні 5-го травня тут згинув трагічною смертю молодий, 29-літній українець — Гаврило (Богдан) Семелюк, якого розірвала припадком знайдена з часів війни граната. Покійний походив зі села Залуче, Снятинського повіту в Західній Україні.

ПОЧАЛАСЯ АКЦІЯ ПРОТИ ЧЕРВОНИХ В ЯПОНІЇ

ГЕН. МекАРТУР ЗАМИКАЄ КОМУНІСТИЧНИМ ЛІДЕРАМ ДОСТУП ДО ПУБЛИЧНОЇ СЛУЖБИ

Токіо, 6. червня. — Американський головнокомандуючий на Далекому Сході, ген. Доглес МекАртур, доручив сьогодні вранці японському урядові замкнути 24-ом членам центрального комітету японської комуністичної партії доступ до будь-якої публичної служби. Ген. МекАртур діяв на підставі одержаних Потсдамським договором міжнародних повновластей, ставляючи комуністів в Японії на тому самому рівні, що й японських мілітаристів, відповідальних за війну на Пацифіку. Акція наступила після довгої дискусії щодо можливості і потреб та доцільности заборони комуністичної партії взагалі. Безпосередньою причиною рішення ген. МекАртура подається провину цих комуністичних лідерів в „закликах до насильства", що проявилися, між іншим, в обкиданні комуністами камінням п'ятьох американських вояків під час Поминкового Дня. В головній кватирі ген. МекАртура вияснено, що відкинення комуністичних лідерів від публичної служби ще не означає поставлення поза законом цілої партії, що має право вибрати собі новий центральний комітет. Щодо теперішньої заборони, то сімох членів ЦК будуть змушені зрезигнувати теж зі своїх мандатів в парляменті. В проголошенні ген. МекАртура стверджено, що комуністи при допомозі „перекручувань правди та закликів до масового насильства, намагалися перемінити цю мирну країну в арену безпорядків і боротьби, щоби припинити помітний прогрес Японії на шляху до демократії".

БЕЛЬГІЙСЬКІ КАТОЛИКИ ЗДОБУЛИ АБСОЛЮТНУ БІЛЬШІСТЬ В ПАРЛЯМЕНТІ

Брюсель, Бельгія, 6. червня. Католицька Соціяльно-християнська партія, згідно з кінцевими підсумками недільних загальних виборів, здобула абсолютну більшість, бо два голоси більше ніж половину місць в нижчій палаті парляменту. Проте, це далеко не перерішує безумовного повороту короля Леопольда, хоча це було головним виборчим гаслом католиків. Нерішучість в справі повороту короля випливає вже хоч би з факту, що католики одержали тепер 46.74 відсотків голосів, тоді, як під час плебісциту в користь повороту короля голосувало — 57.68 відс. На цій підставі соціялісти говорять про свою перемогу. Вибори до вищої палати парляменту ще не закінчилися, бо на всіх 175 місць безпосередніми виборами заповнено тільки 106, а інші місця мають бути заповнені іменуваннями та голосуванням провінційних Рад. Проте, католики висловлюють переконання, що вони здобудуть більшість теж у вищій палаті. В кожному разі ця більшість навряд чи буде така рішальна, щоби могла рішитися на закон про безумовний поворот короля, та ще в таких обставинах, як противники повороту не думають обмежитися тільки до голосувань проти. Тим самим, недільні вибори навряд чи розв'яжуть цю глибоку внутрішню політичну кризу в Бельгії, що на тлі дискусії про поворот Леопольда існує вже від кількох місяців.

ПЛЯНУЮТЬ ЩЕ ОДИН „ЗДВИГ" КОМУНІСТИЧНОЇ МОЛОДІ В НІМЕЧЧИНІ

Берлін, 6. червня. — Лідери німецької комуністичної молоді плянують ще один „здвиг" цієї молоді, цим разом вже в Західній Німеччині, правдоподібно в її столиці, в Бонн. Ціллю того чергового здвигу мала б бути боротьба проти Пляну Шумана, що передбачує злуку вуглевої і стальної індустрії Франції, Німеччини та інших европейських країн. Комуністичні речники заявляють, що цей плян вони вважають „безпосередньою підготовкою до третьої світової війни". Комуністична пропаганда почала вчора „генеральний наступ" на плян Шумана, вважаючи його найбільшою загрозою для „мирної політики" Москви. В підготовці нового комуністичного збіговища створено вже 250 „мирних комітетів" на просторі від Баварії до Балтику. Ця акція загрожує дальшим загостренням східно-західних стосунків.

„СТАЛІНСЬКІ ШКОЛИ" ДЛЯ НІМЕЦЬКИХ ПОЛІТРУКІВ

Берлін, 6. червня. — Для дальшого використання німецьких сил у воєнній підготовці та для „піднесення їх боєвого поготівля", совєтські власті творять тепер в своїй зоні Німеччини т. зв. „Сталінські Школи", в яких спеціяльно вишколюється та „озброюється вченням" комуністичної ідеології німецьких політруків для створеної совєтами німецької „народної поліції".

НЕ БУДЕ ЗМІН В БРИТАНСЬКОМУ УРЯДІ

Лондон, 6. червня. — В останньому часі поширилися вістки про можливість змін в британському уряді, зокрема в міністерстві закордонних справ. Вістки були зв'язані з гострою критикою англ. преси проти урядового становища і політики щодо Пляну Трумана та інших актуальних проблем. Премієр Атлі вчора офіціяльно заперечив всі ті поголоски, стверджуючи, що не тільки міністер Бевин залишиться на своєму пості, але теж всі підвладні йому відповідальні керівники британської закордонної політики.

ФРАНЦУЗЬКИЙ КОМАНДАНТ НА ВІДВІДИНАХ В АНГЛІЇ

Лондон, 6. червня. — Французький генерал Жан де Латре, головнокомандуючий сухопутними збройними силами західно-европейського військового союзу, прибув вчора на відвідини до Британії. Він огляне цілий ряд англійських оборонних споруд та відбуде розмови з англійськими командантами.

ВІДНОВЛЕНО БРИТАНСЬКО-НІМЕЦЬКІ ПЕРЕГОВОРИ

Лондон, 6. червня. — Вчора тут знову відновлено торговельні переговори між урядами Британії та Західно-Німецької Федеративної Республіки.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НІМЕЧЧИНА В ЦЕНТРІ УВАГИ

Зааранжована Кремлем берлінська парада німецької комуністичної молоді не осягнула наміченої Москвою цілі. Виявилось, що Злучені Держави, підготовили таку сильну оборону Берліна під мілітарним оглядом, що Кремль не мав відваги братись за непевне діло загарбування міста силою. Під тим оглядом Совєти потерпіли повну невдачу.

Зате пів мільйона німецької молоді, що як за гітлерівських часів маршувала з образами Гітлера і свастикою, так тепер з образами Сталіна і прапорами з серпом і молотом, таки дала демократіям багато до думання. Це пізнати хочби по тім, що зараз почали підніматись голоси, щоб в подібний спосіб виховувати німецьку молодь в західній Німеччині й дати теж й їй змогу маршувати, але вже під демократичними кличами. Берлінська парада комуністичної німецької молоді заімпонувала деяким колам у демократіях до тої міри, що вони вже не мають нічого проти цього, щоб щось таке відбувалось і в західній Німеччині. Вони рахують на цю німецьку молодь в такий самий спосіб, як рахує на неї Москва у східній Німеччині.

Дискусія, яка розвинулась над тим фактом, вказує наглядно, як то справа Німеччини зачинає набирати щораз більшої ваги в конфлікті між Совєтами і демократичними потугами, чи, як це звичайно кажеться, між Росією і Злученими Державами. З цього боку треба глядіти теж і на справу творення більшого числа німецької поліції в західній Німеччині, зорганізованої на давній лад. Теж і найважніша подія, себто міжнародне обєднання вугільної та сталевої промисловости шістьох европейських країн, в якому Німеччина разом з Францією грає першу скрипку, належить до тих самих фактів. Вправді Велика Британія не глядить милим оком на те обєднання з конкуренційних зглядів, але ледви, чи вона зможе завважити, а навіть чи захоче це робити. До того усе це попирають Злучені Держави.

Небезпека, яка загрожує вільному світові з боку Совєтів, помагає нині Німеччині під кожним оглядом. Хоч остання берлінська парада комуністичної німецької молоді була для Совєтів невдачею, то одночасно вона виявила, що Москва далі агресивна й далі прямує до своєї цілі. Чергова її ціль в Европі це підбій цілої Німеччини під облудним гаслом німецької соборности, а теж і німецької промислової експанзії на схід. Злучені Держави намагаються тому протидіяти і вести таку політику зглядом Німеччини, яка мала б переконати цілий німецький нарід, що він багато більше виграє, коли буде орієнтуватись на демократичні потуги, а не на Росію.

Таку евентуальність уже давно передбачувано. Перед нею остерігали демократії вже давно ці, що добачували велику небезпеку з боку відродженої мілітарної сили Німеччини. Вони доказували на підставі давного досвіду, що з такої відбудови Німеччини не буде допомоги для боротьби з Кремлем за кращий лад в Европі. Та виглядає, що виграли ті, які вважають Німеччину важнішим чинником у боротьбі з Кремлем від тих народів, які Росія вже давно загарбала й якої вони раді б позбутись. Це теж причина, чому Німеччина дістає тепер з Америки таке велике попертя у всіх питаннях її відбудови, хоч ще кілька років тому були тут впливові чинники, які попирали плян Морґентава мол., згідно з яким Німеччина, як політично-економічний чинник мала б майже перестати існувати.

Потреба клюбів для молоді

„Наше місто глядить з непевністю на свою молодь. Наголовки часописних описів нападів на прохожих, зорганізованих бандами старших хлопців і молодих мужчин, глибоко занепокоїли загал, який добачує у цьому лихий вплив на молодь теперішніх непевних часів". Таке передали газети як телеграму великого міста Лос Анджелес, в Каліфорнії, положеного над Тихим океаном.

На протилежному кінці Злучених Держав, у місті Брукліні під Ню Йорком, отже на побережжі Атлантійського океану, поліція арештувала в Пропам'ятний День 12 членів хлопячих ватаг за стрілянину негайно після паради ветеранів в околиці великого міського Проспект Парку. Як хлопців привели до Суду Для Дорослої Молоді, поліційний суддя Бенджамин Бреннер сказав їм, що коли вони поводяться як щумовиння, то й влада буде поводитись з ними як з шумовинням. „Вчора був „Меморіял Дей", присвячений для вшанування пам'яти наших вояків, які згинули у війні, а теж і для втримання світового миру. Ви, очевидно, на свій лад пояснюєте собі значення того дня і збезчещуєте його своєрідною війною зорганізованих ватаг. Оцим повідомляю бруклинські ватаги, що ми теж будемо неуступчиві".

Зорганізовані на боєвий лад ватаги дорослої молоді в Брукліні час ві часу зводять бої й між собою. Такі напади часто кінчаться смертю одного-двох „бійців". Поліція здавна ломила собі голову, яка є причина існування таких ватаг. Зпочатку думали, що це тільки молодечий „спорт". Одначе при допитах з нагоди стрілів в Пропам'ятнім Дні поліційний лютенант Вилйєм МекКіон, який має нагляд над „воюючою молоддю" сказав таке:

Причиною боротьби молодечих ватаг є між ін. теж бажання кільканадцятирічних хлопців наслідувати старших ґанґстерів і добитися реклями. Особисто деякі члени ватаг є малими злодіями, напасниками на дівочу честь і вломниками. Зате, як ватага вони воюють з противниками з приводу обид і за збереження права до виключного панування над своєю територією.

При дальших допитах поліція довідалася, що є дві воюючі ватаги, а крім того ще якась третя, яка вбирається по чудернацьки і стриже на дивний лад волосся, щоб тим звертати на себе увагу. Ця третя займається спеціяльно викраданням дівчат.

Вісті з Лос Анджелес і з Бруклина заторкують дуже важливу і складну проблему виховання молоді. Які ідеали плекає доростаюча молодь у теперішніх часах? Існування розбійничих ватаг старшої ґенерації в довоєнних часах було загально звісне. Організування молодечих ватаг припадає щойно на повоєнні часи. Ніщо дивне, що тим стурбовані в першу чергу батьки, які, висилаючи дітей у школу, не завжди можуть знати, що з дітьми діється, себто, коли діти „йдуть поза школу" — або, як кажуть в Америці „плей гукіс". Над такими справами застановлялися, між ін. на з'їзді „Клюбових Жінок" у Бостоні. Делеґатки прийшли до висновку, що треба необхідно подбати про цілу сітку клюбів для молоді, щоб таким чином дати молодшим і старшим відповідну розривку. Теперішня проповідь розбійничого комунізму ще дальше ускладнює моральне виховання молоді, бо не тільки відбирає їй ідеали, але ще й ломить характери.

Цю справу ясно поставив перед очі зібраних Френсис Пенделтон Ґейнес, голова університету Вашинґтон енд Лі, який виголосив реферат на тему „Молодь і модерний світ". Він клав вагу на невідкличну потребу плекання характерів у теперішньої молоді. „У теперішньому часі невиповідженої війни, все одно, чи це холодна чи гаряча війна, місцем боїв являється ум людини. Ідеї заволодіють людиною в майбутності" — сказав він жінкам, які дискутували над питанням розбудови сітки молодечих клюбів.

Микола Чубатий

Моральна мобілізація протибольшевицьких сил

На початку місяця травня відбулася конвенція видавців американської преси, де мали можність виступити з промовами такі протилежні собі постатті американського політичного світу, як Дін Ачесон та сенатор МекКарті.

Промовляв там теж бувший президент Гувер, між іншим про конечну потребу моральної мобілізації всіх протибольшевицьких сил на світі, за що президент Труман зараз йому поґратулював, чим звернув на цю справу особливу увагу.

Справа ця справді важна для цілого людства поза сферою впливів Совєтів, як і для кожного народу зокрема, бо саме слабість протибольшевицького табору лежить в цім, що його моральні сили не є змобілізовані, а розбиті, його кличі неясні, а навіть такі, що насувають підозріння. Тут теж джерело постійних успіхів комуністичного світу, дарма, що декому здається, що поступ комунізму припинений. Тут теж джерело неуспіхів демократичного світу.

Комунізм, спинений в західній Европі, морально сильний в Азії

Комунізм при допомозі економічної допомоги Пляну Маршала та через створення оборонного Атлантійського Союзу є спинений в Европі на лінії, яка тягнеться від Балтику через Німеччину до Адріятику. Виглядає навіть, що сила большевизму ослабла в державах західньої Европи. Одначе це не значить, що большевизм справді ослаб. Кремль на заході Европи бавиться немов в партизантку, натомість всі свої сили звертає тепер на остаточне завоювання Азії після величезних успіхів в Китаю.

Небезпеку дальшого скомунізування незвичайно пронизливо представив Солцберґер, закордонний кореспондент Ню Йорк Таймсу, у своїм третім репортажі знад кордонів Совєтського Союзу, з дня 28 травня. Він незвичайно живо малює, як комунізм, переможний в Китаю, проникає тепер до Індокитаю, де Франція мимо великих зусиль не в силі знищити комуністичних партизан, що опановують поважні частини новоствореної держави Вєт Нам. Найгірше, що загальна опінія населення є за комуністичним ставленником Го Чі Мін, який вважається в їх очах визвольником проти захитаного вже колоніяльного панування европейських народів в Азії. Перемога в Китаю принесла комуністам не тільки успіх через скомунізування нової велетенської території, але куди більший моральний успіх, бо фальшиве переконання серед недавніх колоніяльних народів, що панування европейців повалили комуністи, які стають в їх очах немов визвольниками з довговікового ярма.

Так само є симпатії за большевиками в Бермі, де червона партизантка далі діє. Комуністичні партизани діють теж в англійській колонії Маляї, а навіть на Филипинах, які так багато мають завдячувати Америці не тільки за відзискання самостійности, але також за матеріяльну допомогу по визволенню з-під японської окупації. Комуністи постійно викликують фермент в новій багатій державі Індонезії, недавній голяндській колонії.

Комуністи щораз сильніше здобувають впливи навіть в Індії та в Пакістані, використовуючи важке положення мільйонів виселенців з обох держав. Комуністична аґітація звертає вину за ці нещастя на „імперіялістів американців та англійців". Комуністи використовують теж „невтральне становище" до світового спору поміж комунізмом та демократією індійського уряду під проводом премієра Неру, який веде політику подібну до політики Бенеша в Чехії.

Комуністи зручно використовують спір жидівсько-арабський на Близькім Сході та вину за всі нещастя арабського світу скидають на Америку. Большевицька аґітація проникає також до Ірану та Афґаністану, використовуючи націоналістичні амбіції своїх турських народів з південного пограниччя до частин територій тих південних сусідів Совєтського Союзу. Коли врахуємо ще, що завдяки угодам в Тегерані, Ялті та в Потсдамі большевики дістали південний Сахалін та Курильські Острови, положені на північ від Японії, та можливість осадовитися в Манджурії та в північній Кореї, то зрозуміємо, чому комунізм наступає в Азії переможно з різних боків.

Найбільшим успіхом большевиків в Азії це те, що вони в очах соток мільйонів азіятів морально сильні та вважаються за визвольника, дарма, що вони несуть тим народам нужду та поневолення. Большевики зі своїх радіостанцій, що охоплюють Азію, на всіх мовах тубильців голосять повне визволення, національне та соціяльне, без якихнебудь застережень. Вони голосять політичну смерть всім „імперіялістам", недавним власникам колоній, тепер вже частинно вільних країн.

Ідеологічна єдність комуністичного табору

Методи насилля, якими большевики осягають суцільність свого комуністичного табору, пізнають сьогодні вже всі народи сателіти, яких комуністичні партії, що вже стали панами ситуації в своїх країнах, на приказ Кремля очищуються з усяких решток місцевого націоналізму. Москва тільки раз попеклася на Тітові і можна сподіватися, що другий Тіто вже більше не появиться в сфері большевицьких впливів в Европі та в Азії. Тому марні надії декого з американців, що — мовляв — скоро у всіх державах сателітах появляться льокальні Тіти. Кремль уміє витягати науку зі своїх помилок. Скоро пенетрація російських комуністів в Китаю, зокрема скора допомога мілітарна Совєтів проти решток націоналістів має стати гарантією, що китайський червоний диктатор Мао не стане Тітом, але лишиться вірним послушником Москви.

Якби Кремль не осягав одну політичну лінію від східного Берліна по Кантон в Китаю, є фактом, що в большевиків існує ідеологічна єдність їх комуністичного фронту не тільки в державах совєтських впливів, але також серед комуністів — пятоколонників по демократичних державах.

Зате в демократичних націях є брак одного солідарного протибольшевицького фронту. Серед інтелектуалів демократичних націй далі появляються голоси, і то не відокремлені щоб йти на уступства большевикам і шукати злагоди непорозумінь з ними, хоч ніхто з них не вміє розумно сказати, як мала б виглядати ця згода та це порозуміння.

Надто часто даються чути голоси навіть з боку деяких духовників проти „протикомуністичної гістерії". З'їзд північних громад баптистів Америки, який відбувся щойно в Бостоні, виніс навіть формальну резолюцію проти протикомуністичної гістерії. Той сам зїзд заявився теж проти висилання американським президентом свого висланника до Ватикану, хоч співпраця Америки з Ватиканом, який представляє 400 мільйонів католиків, є в сучасній боротьбі з большевизмом прямо конечністю.

За Щирий Клич Визволення Всіх Народів

Кремль кинув в Азії визов Америці та Британії, як опікун колоніяльного панування, представляючи себе визвольником усіх, як колоніяльних, так і неколоніяльних народів, зпід усякого імперіялістичного панування. Досі світ не чув про такий універсальний визвольний клич Америки та інших демократичних держав, звернений до всіх народів, опанованих Совєтами. Досі ми не чули, щоб Америка голосила визволення народам, поневоленим Совєтським Союзом, зокрема Україні, свому найкращому союзникові зпоза залізної куртини, як написав В. Чемберлін. Навпаки, справу їх визволення промовчується постійно, немов систематично, що викликує недовіря тих народів до демократичного світу та підриває їх віру в щирість визвольних кличів, зокрема Америки та Британії, звернених навіть під адресою народів інших територій.

(Докінчення на стор. 3-тій)

Ольга Мак. Авторські права застережені!

„ЄЖОВЩИНА"

(Уривок з автобіографічних матеріялів).

13)

— Я думаю, колеґи, що ліпшої кандидатури нема! Що ж... коли ми в інтересах нашої дорогої держави приносимо себе в жертву, і наші родини мусять терпіти, то і Мак не є екстра-людиною! Хай і він свою лепту дасть!... Це, може і ліпше для нього буде, бо заслання безперечно поправить його політичний світогляд, котрий не є цілком нашим, і в майбутньому він сам нам подякує. Справді!...

Решта мовчала...

Слідчий похвалив ревність покірного підсудного, пообіцяв йому лекший вирок і сказав, що справу ще передумає.

Очевидно, навівши деякі довідки, прийшов до висновку, що кандидатура є добра, а тому вплив до „обвинувачення" Олександра Мака і вислав до міста Х. відповідного листа, наслідки якого наступили пам'ятного для мене дня 20-го червня 1938 року...

Для зручности дальший опис подій подам так, як пригадую їх собі зі слів Олександра.

За мурами НКВД.

Я довно був приготований до того, що сталося. Проте, коли, з'явившись до начальника НКВД в призначену годину, почув грізне: „Взяти! Обшукати!", відчув такий невимовний душевний біль і такий страх, що дивуюся досі, як я не вмер на місці! Моментально встали перед очима діти, жінка, мама... І в той момент, щоб лиш на секунду побачити їх всіх і пригорнути на прощання, без надуми віддав би своє життя.

Двоє сторожів, звичні до таких наказів, пхають мене сходами вниз до підвалу, до якоїсь цементової клітки, в котрій є лишень грубі двері і високо вмонтована лямпа, захищена дебелою залізною сіткою. Тут мені наказують роздягнутися, для чогось заглядають у рот, у вуха, під пахи, бурять мені волосся і, нарешті, забравши всю мою одежу, виходять, залишаючи мене цілком нагого на цементі.

Тріснув ключ у замку, зацокотіли по цементі, віддаляючись, ковані чоботи і наступила моторошна, гнітуча тиша. Скільки вона тривала — не можу сказати, знаю тільки, що видалася мені вічністю.

Я пробував ходити, пробував сидіти, пробував рахувати, нарешті, попав у таку розпуку, що хотів стукати кулаками в двері і кричати: хай уже хтось прийде, хай скаже, чого від мене хотять!

Але не приходив ніхто, і мертва тиша панувала далі.

Нарешті глухо задудніла земля, і я догадався, що то під'їхало авто. По хвилині почувся тупіт багатьох ніг і вигуки: „Сюди! Направо! А ти куди? Стій!"

Десь поблизу відмикають і замикаються двері, кроки чуються все рідші, поки і останні з них не затихають на сходах вгорі.

По короткому часі повторюється те саме: „Сюди! Скоріше там! Сюди: нумер одинадцятий!". І знову брязкіт ключів і скреґіт замків.

І раптом серед тої стримаиої метушні розітнувся розпучливий крик молодого хлопячого голосу:

— Дядечку! Не ведіть мене більше сюди!!! Тут будуть знову бити!!! Я не хочу до підвалу!!! Заведіть мене на гору до слідчого!!!

За тим глухо посипалися удари і почулася притишена жахлива лайка. Чути було якесь вовтуження: когось тягли силою, хтось упирався, і в переміжку між лайкою і ударами той самий душу роздираючий крик:

— Пу-у-у-стіть мене!!! Я не ви-и-нен!!! Не бийте мене!!! Ой, не би-и-и-йте мене!

Хряпнули двері, крики стали глухішими і нерозбірливішими і потім стихли.

А потім... Потім почалося пекло!...

Як я зрозумів, ціле підземелля було місцем вимушення „признань" і виконання смертних вироків. Тут, в цементових мушках, били до непритомности ґумовими палицями, ламали кости, запихали голки під нігті, відбивали печінки — коротше кажучи, „викривали ворогів народу" і „створювали контрреволюційні організації"...

Припавши вухом до грубих дверей, з завмираючим серцем прислухаюся до того, що діється поза ними, і тіло моє обливається холодним потом. З усіх сторін проникають стогони і крики, перемішані з лайками і погрозами, час до часу чуються звуки, подібні до стрілів і сопіння людей, що, тяжко ступаючи, волочили якісь тягарі... І від того, що грубі мури і дебелі двері приглушують звуки і відбивають їх у різні напрямки, мені починає видаватися, що то кричать і виють стіни моєї клітки, що стогне підлога, янчить стеля, і лямпа видає звуки, подібні до дзвякання зубів.

Почуваю, що мене починає огортати божевілля!...

Я кидаюся від дверей геть в кут, сідаю просто на холодний цемент підлоги і затикаю вуха. Але розгойдана уява не дає спокою, і крики та зойки чуються вже в мене всередині. Я з усієї сили товчу головою об мур, намагаючись стратити притомність...

Мов у дикому півсні чую знову, як десь відмикаються і замикаються двері, як виривається з них скиглїння і стогони, як тягнуть когось кудись коридором, як знову приводять нових...

За себе я забув цілком, немов би моя особиста трагедія перестала існувати.

Нарешті, по довгих годинах рух припинився, і я не то заснув, не то стратив притомність...

Прийшов до себе від скреготу ключа в замку. Мною тріпало, немов у лихоманці від холоду і від нервового потрясення минулої ночі.

На порозі стояло два сторожі і голяр. Вони принесли зі собою стілець, посадили мене на ньому і обголили. Потім кинули мою одежу, на котрій вже не було ні одного більшого ґудзика і ні одного залізного гачка і наказали вбиратись.

Шклянка якоїсь теплої води і кусник хліба дивним способом ослабили нічні враження, а кілька ковтків свіжого повітря, коли мене виводили на двір, і сліпуче, соняшне світло повертають мені остаточно рівновагу духа, так, що коли входжу до кабінету слідчого, почуваю себе відносно спокійним і впевненим.

(Дальше буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА.

ТРЕБА ВМІТИ

Здавалось, жив би отак собі чоловік та долю свою хвалив би. Так де ж там! Закортіло йому, бач, партійним стати: ну ось подавай йому партійного квита — і край!

— Це що, — казав він жінці, — ти подивись, як наші партійці живуть! А чим я гірший за них?! Будь у мене партійний квиток у кишені.. о-го-го! отоді побачила б, отоді зажили б!

Даремно відмовляла його дружина, застерігаючи, як би він тим лише лиха собі не накоїв, якщо, не дай Боже, виявиться, що його батько — колишній шинкар і куркуль, який нині самогоном торгує.

— Коли це, - не вгамувалася жінка. - Хіба ж це можливо?

— Неможливо, голубонько, тільки штани одягти через голову, - хитро підморгнув їй Пролазко, — а решта — можливо усе, лише треба вміти . . Не бійся, зумію . . .

— — — — —

І щоб ви гадали, — і справді таки зумів!

Почав з того, що влаштував свою доповідь на тему: „Соцдосягнення соцвиробництва соцкалош в Радянському Союзі". Починалась вона так: „Як сказав наш великий і геніяльний вождь товариш Сталін . . ., а кінчалась отак: „Хай живе наш великий і геніяльний вождь товариш Сталін!" А ось про що в середині мова була, того вже, правду кажучи, ніхто з нас не міг втямити. Можу сказати тільки, що майже в кожній фразі або „товариш Сталін", або „партія" згадувались, так що ми, а то й сам доповідач з нами, майже весь час стоячи де-нестями плескали в долоні і кричали „ур-ра!" Взагалі дуже змістовна й цікава доповідь вийшла, а партійцям так уподобалась, аж директор сказав, що вона була б гідна і члена партії. Почувши це, Пролазко радісно потиснув директорові руку й відповів, що бажав би, щоб його наступна доповідь і справді була вже доповіддю кандидата партії, на що той багатозначно вирік:

— Гм!.. Єто, пажалуй, двістітельно . . . таво . . . можна било би пастараться.

— — —

За кілька днів по тому в помешканні у Пролазка відбулася вечірка, на яку він запросив усіх партійних установи. Зрозуміло, що гостинний хазяїн частував своїх дорогих гостей просто кремлівськими делікатесами і ходив коло них наче ненька коло дітей, особливо дбаючи, щоб їх стопки не стояли порожніми. Отже на кінець вечері весь отой партосередок, що проте й не чекав на принуку, аж сповзав зі стільців під стіл.

— Ти і в нас голова, — дружньо обіймаючи Пролазка, казав йому парторг Шахермахер, — а партійним такі да, будьтє уверєни, очень нада би імєть голова . . .

— Ми є тєбє, Ваня, таво . . . — відригуючи, ледве плів язиком директор Твердолобов, — такова партєйца, начітся, сдєлаєм, шо на ять . . на бальшой с прісипкой . . .

— О-о! . . . іменно з присипкою . . . Як і завжди в саму точку попали, товаришу директоре, — підтакував голова Місцевкому Підлабузенко, марно намагаючись підлити директорові вина й заливаючи ним то скатертину, то цукорницю.

— — —

А ще за кілька днів усі ми довідались, що активіст, кращий ударник, стахановець, безпартійний большевик, син робітника від верстату, полеглого в Жовтневі дні за радянську владу при штурмі Зимового палацу, товариш Пролазко зарахований в кандидати сталінської партії.

Тепер ми й не пізнавали вже нашого колишнього веселого й добродушного Івана Петровича. Перед нами був кандидат КП(б)У товариш Пролазко. Печатка партії, здавалось, авансом лягла йому на обличчя, на всю постать, на його рухи, манери, вимову. Розмовляючи з безпартійними, він якось недбало цідив крізь зуби: „ми, партійці . . .", „мій партійний обов'язок . . ." а кажучи про співробітників, що працювали з ним в одному підвідділі, називав їх „моїми людьми". Тепер він пильно стежив, щоб „його люди" не тікали від зборів, підписувались на позику не менш як на місячну платню, не спізнювались і т. д.

Та, звісно, ганити його за це нам аж ніяк не доводилось: адже не кожен вшановується такою честю, як високе звання кандидата КП(б)У, — її треба ще заслужити! Раз-у-раз, наприклад, можна було бачити, як він у дружній інтимній бесіді прогулювався тепер по коридору під ручку з Шахермахером, а в кабінет до Твердолобова вільно заходив як своя людина, подовгу весело балакаючи з ним, тим часом як коло дверей терпеливо чекав свосі черги натовп прохачів. Частенько бачили його і в директорській автомашині, а в закритому партійному розподільнику він був постійним відувачем, ніколи не виходячи з нього з порожніми руками. Зрозуміло, що він міг тепер спізнюватись, скільки душі його завгодно було. Річ природна: це ж вам не якийсь там безпартійний рахівник Босоніг, що якраз аж на 20 хвилин спізнився. Мешкав він, бачте, дуже далеко, а в трамваї струму не стало, а тут тобі ожеледь була, а тут ще й впав бідолаха і ногу забив . . . Ну, ось і посадили в в'язницю, щоб, значить, не спізнювався . . . Ще всіх нас на спеціяльні загальні збори погнали. Пролазко головував. Спочатку грізну промову виголосив, а тоді резолюцію з кишені дістав і нам зачитав, — щоб дякувати, значить, великому вождеві товаришу Сталіну за пильність в боротьбі із злісними прогульниками - контрреволюціонерами . . . „Хто проти?" — питає. Тут — чути як муха летить. Ну, отже, схвалили одноголосно.

— — —

Та не довго, щось тижні зо два тільки, довелось сердешному отак раювати. Річ у тім, що кандидатом він став на початку червня, а було це року 1941 . . . ну, тепер, мабуть, і самі розумієте . . . Був він мобілізаційного віку та ще й здоровий, як той бугай: на обличчя йому лише подивились би, — як кажуть, в три дні не об'їдеш! Тому, як не став він уже на посаду ходити, ми всі так і здогадалися — змобілізували нашого голубка. І справді, зустрів його якось на вулиці, — з ніг до голови у військовому. А втім, поговоривши, дізнався, що від призову до армії він через свій тяжкий стан здоров'я звільнений зовсім, назавжди (яка ж то буває облудна річ — зовнішність!).

— Чому ж ви у формі, — питаю, — як звільнені?

— Та що ж з того, що звільнений, — поважно мені відповів, — що ж з того, що хворий?! Не той тепер час! Адже ж мій обов'язок патріота й комуніста — іти до лав нашої доблесної армії . . . Пішов добровольцем, отож і форму ношу.

І справді, вже згодом дізнався, що він на власне бажання обняв у полтавському інтендантстві посаду завпостачання. А вже яким патріотом виявився! Не раз бачив його на зборах мобілізованих, яких гнали на фронт. Скочивши на авто чи танк і по-військовому випнувши груди, він бив у них кулаками, вигукуючи: „Всі на фронт! Биймося до послідньої краплі крови! Полтава була, є і буде радянською! Хай живе наш великий улюблений вождь і геніяльний стратег товариш Сталін! Геть Гітлера! Смерть фашизмові!.. і — кула-ками, ку-ла-ками! Здавалось, Гітлера ось-ось на шмаття роздере!.. Такий же бойовий був, — де там усім нам! Часом дивишся — і аж заликуєшся: герой та й тільки!

— — — — — —

Отак, вигукуючи, що Полтава завжди радянською буде, не схаменувся він, як вона стараннями геніяльного стратега товариша Сталіна німецькою стала. Пролазка нашого мов язиком корова злизнула. Питав у сусідів його, так сказали, що знати нічого не знають, бо вдома ні вдень, ні вночі не буває. Мені аж полегшало на душі, бо, значить, гадаю, утік, не попався у пазурі німцям. Та згодом, ізнов завітавши до нього (бо серце ж не камінь!), застав таки: сидить, наче пес той прибитий, і схуд, і пожовк, і змарнів, — та, значить, уже не ховається.

— Га, а ви вдома? — питаю здивовано.— А я був гадав, що ви утекли . . .

А він мені тут, прибравши поважного вигляду:

— А чом би я мав тікати?! Адже ж членом партії я не був, а що лічився кандидатом, так то ж мене проти волі моєї записали . . Навпаки, мене весь час НКВД переслідувало. В 1936 році навіть заарештований був . . . Чого б мав тікати?!

Тут лише пригадав я, що він і справді колись в НКВД сидів. Було це в зв'язку з великою нестачею підзвітних йому сум. Проте за два дні був звільнений — і наче нічого не сталося, незабаром навіть дачу собі придбав. Якось і мене туди возив: картинка, треба сказати вам, а не дача!

— — — — — —

За якийсь час зустрів його вже на вулиці. Дивлюсь: погладшав, порожевів, бадьорий, веселий, частує німецькими сигаретами. В новому гарному костюмі, на ногах новенькі півботинки блищать.

— Усе трофейне, — пояснив мені з гордістю. — Адже я помешкання Шахермахера реквізував . . . Ну і речей же, і одягу — аж очі тобі розбігаються! Зараз біжу ще одну жидівську кватиру дивитися, — чудові килими, кажуть . .

А тоді на політику перейшов:

— Наше завдання, — каже, — дощенту винищити большевизм . . . . Ну і почав тут розводитися про нову тисячолітню Європу, про історичну ролю національ-соціялізму, аж я, по правді кажучи, добре того й не розторопав. Політик з мене, треба признатись, абиякий, в цих справах не дуже тямлю, а тільки дивним воно мені все здалося. Отож стою собі так, немов приголомшений, аж рота роззявив, а він, знай, своєї:

— Я давно про це вже говорив, недарма й заарештований був . . . До речі, вже зареєструвався в комітеті жертв большевицького терору . . . О-це й по пайку ще треба засночити . . . Щоб був не спізнився . . . Бувайте, друже, здорові! — і на тім слові — шмиг за ріг вулиці.

— — — —

НОВІ КНИЖКИ

Диявол погноблений, але чортик сміється

Диявол погноблений, але чортик сміється. (Остап Павлів-Білозерський: „Диявол погноблений". Історичний роман у двох частинах. Коопер. видавництво „Заграва", Бльомберг-Ліппе, Німеччина, 1948, ст. 104+128; Літературний редактор: В. Славко. Обкладинка і ілюстрації Арк. Равлюка).

Хто читатиме статтю о. Петра Голинського в першому річнику „Життя і Слово" (1948-1949, Інсбрук, Австрія) — то напевно буде здивований, коли там прочитає, що колишній редактор „Громадського Голосу", Остап Павлів, вміщений поруч Шевченка, Гоголя, Франка, Тичини, Винниченка, Осьмачки і Косача. У всіх цих згаданих письменників мало б бути „шляхетне шукання Бога, туга за справедливістю у суспільних справах та за братнім співжиттям народів на християнських основах та вперті бажання протиставитися злу в світі та всіми силами його поборювати". Ці прикмети, на думку автора, — це характеристичні риси української духовости і вони виступають у деяких названих вгорі авторів не завжди в досконалому вигляді, ба деколи навіть у „скривленій формі".

Та хто прочитає історичний роман у двох частинах, що його написав Остап Павлів-Білозерський під заголовком „Диявол погноблений", той побачить деякий ідейний звязок автора „Диявола" з повищим твердженням о. Петра Голинського.

Критик повинен вперше пізнати авторів задум і потім вияснити, чи той задум був належно виявлений при помочі словесних мистецьких засобів у відповідних авторових описах, розповідях та сценах.

Сам автор заявляє, що його задум цієї повісти зродився ще в 1938 році, а повість вдалося йому закінчити щойно в 1943 році, бо „треба було великої, невідривної уваги, щоб не схибити з основної ідеї задуманого твору", коли то „воєнна дійсність та тогочасні українські події інколи сильніше промовляли, як історичні джерела".

Авторів задум твору знаходить читач в оцих думках, що їх сам автор підкреслив при кінці роману.

„Яка мусить родитися радість, коли гине неправда між людьми щораз ліпшими і народами щораз шляхетнішими!"

„Яка краса, коли в хаосі воєн і революцій притомніють людські сумління і родиться нарешті властиве розуміння зла і добра на користь духового росту людства".

„Любов ближнього, і вища за неї любов до рідні, і найвища, майже сьогодні неосягнена, дивниша за всі дива — любов до народів і між народами. Ось найвища місія, на яку висилає своїх справжніх апостолів сам Бог!"

Це ось провідні ідеї роману О. Павлова-Білозерського. Та їх находимо при кінці твору, в передостанньому розділі, як заяви двох головних героїв, першого греко-католицького єпископа в Перемишлі, Атанасія Крупецького, та о. Иосифа де Каталіса, що з Риму приїхав до Перемишля на те, щоб ширити унію між Українцями.

Сам автор заявляє, чому написав свій твір. Він бажав „сьогочасному українському поколінню показати його минуле, щоб воно мало змогу порівняти його з сучасним і довідатись, як то нелицемірно змагались за свою Правду і Волю ще його предки".

Та тут натрапляємо на велике непорозуміння, бо здається, що не знайдеться ані один український читач, який хотів би наслідувати отих ніби „нелицемірних предків" і з „Диявола погнобленого". Гадаємо, що ані українці католики, ані українці православні не будуть вдоволені отим „звеном століть" — (цей роман є „з циклю: звена століть"!)' — що його розгортає перед нами автор.

По стороні українців католиків виступає, між іншими, о. Иосиф де Каталіс, що 20 літ працює в ватиканській бібліотеці і зневірився так, що „почав битися в самоті, поміж мурами, з думкою про самогубство" і так то „з монаха переможно реготався сатана". Та чистий припадок веде о. де Каталіса до нашого Перемишля, де він мав би бути місіонарем, що ширить унію в Галичині та на Закарпатті. Оцього ченця автор вплутує в такі дивовижні пригоди, що воно аж не годиться згадувати про них публічно в часописі, коли не хочеться ображувати релігії читачів.

Та й православні герої не на багато симпатичніші читачеві, коли він бачить їхнє відношення до єпископа Крупецького за життя, і знеславлення його трупа після смерти. Немає тут зовсім любови ближнього, ані любови до рідних братів по крови, про які то ідеали говориться при кінці твору, але за те знаходимо нічні напади, ранених і вбитих, знеславлених небіжчиків і справдішні тортури. Автор не розгортав свого сюжету в той спосіб, щоб втілювати свою провідну думку в картини людського життя, тільки немов показував читачеві зовсім протилежні до свого задуму вчинки своїх ероїв. Тільки на кінці казав їм зложити вгорі наведені заяви про любов.

Та й взагалі не можна знати, як автор ставиться до релігії, бо хоч він і говорить про справжніх божих апостолів — то в творі знаходимо місця, що виглядають на насміх з молитви.

„Владичі молитви довго плпивли з вікна кватири понад цей гамір у мерехтливе небо. Молитва зміцнювала його сильніше за всякий трунок".

Таку саму іронію бачимо тоді, коли чернець Иосиф б'є себе нагаєм аж до крови за покуту і в той спосіб знаходить душевний спокій. Після цієї кривавої сцени автор іронічно додає: „Варто було заплатити за таке світовідчування".

Так сталося, що після прочитання твору Павлова зачали ми читати теперішній американський „бест селлер" — Робінзонову повість „Кардинал". Автор як мотто до свого твору взяв з першої лекції „Християнського Катехизму" відповідь на те, нащо Бог сотворив людину. Наші автори немов соромляться стати явно і отверто по стороні Бога. Найбільше наших письменників стоять гейби на боці, невтрально, в цій проблемі, інші, як їм трохи попустить біда, то відважуються навіть кричати: „Нема Бога!" Ще інші не знають, на яку ногу стати. Одною ногою стоять на фізичному, матеріялістичному світі, але другу ногу люблять ставити у понадматеріялістичний, метафізичний світ. Та з двох крісел легше впасти, як з одного.

Неясність думки початкового задуму твору — не може бути втілена в живі, логічно повязані дії з життя героїв, що єдині творять справдішній літературний твір, якого провідну думку має читач знайти між стрічками, а некonче в стрічках. В творі О. Павлова немає гармонії між задумом, ідеєю, та тим, що цю ідею має репрезентувати.

Л. Луців

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

З весілля на гуманітарні цілі.

Дня 13-го травня відбулося тут в церкві св. Петра і Павла вінчання новоприбулих Петра Воха й Емілії Зінкевич. З цеї нагоди зібрано $23.60 на допомогу хворим та інвалідам бувшим воякам УПА. Збірку перевели Осип Гавур та Іван Ляшкевич.

Моральна мобілізація протибольшевицьких сил

(Докінчення зі стор. 2-гої)

Хоч український нарід, а поруч нього теж і інші народи, поневолені Совєтами, ведуть нині активну боротьбу проти Совєтів, досі ми не чули ні одного слова з боку відповідальних кол американського уряду про визволення українського народу, білоруського народу, кавказьких народів та народів Туркестану. Видно, що ще й нині є серед урядових американських чинників такі, що вірять в можливість порозуміння з Кремлем і тому не хотять його дразнити такою для Москви червоною плахтою, якою є визволення України та других Росією поневолених народів.

Коли ж це робиться на підшепти політичних дорадників білої російської еміграції, то це було б доказом, що американська закордонна політика стоїть під впливом таких чинників, які подібні до тих, що віддали Китай в руки комуністів. Вона морально не мобілізує всі протикремлівські сили. Навпаки, вона тільки існуючі протикремлівські сили розброює та демобілізує. Американська політична пропаганда, ведена через „Голос Америки", є теж доказом, що хтось працює над тим, щоб протимосковські сили, які нині є одиноким активним противником комуністичної Москви, розброїти.

Демократичний світ доконче потребує моральної мобілізації всіх існуючих протикремлівських сил, коли хоче большевизм не тільки спинити, але й перемогти. Демократичний світ мусить бути у відношенні до большевицького світу не тільки солідарним, але також овіяний глибокою ідейністю та запалом на взір середньовічних хрестоносців, як теж свідомістю, що цей табір справді боронить християнську цивілізацію людства та свободу народів. Демократичний світ мусить кинути пламенні кличі оборони свободи віри, свободи людини, а в першу чергу кличі визволення всіх народів, починаючи від народів поневолених Москвою, без ніяких ментальних з а с т е режень. Тільки такий табір буде морально сильний та спроможний покінчити новочасного ворога людства.

ДО ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „СВОБОДИ"
Починаючи від 1. липня 1950 року передплата на „Свободу" для тих, що не є членами У.Н.Союзу буде така:
Річна передплата в Злучених Державах (крім Джерзі Сіти) $10, півірічна $5.25, на три місяці $2.75.
В Джерзі Сіти й закордоном річно $12, півірічно $6.50, на три місяці $3.50.
„Юкрейнієн Віклі" (раз на тиждень) річно $3, півірічно $2.
Ця нова належитість за передплату відноситься до нових передплатників і тих, що відновляють передплату.

Нові іміґранти

ЗГОЛОШУВАТИ ПІВРІЧНИЙ ЗВІТ!

Филаделфія. Централя ЗУАД Комітету повідомляє:

ДП-Комісія у Вашинґтоні пригадує, що всі новоприбулі іміґранти, недавні ДП, які приїхали до Злучених Держав **перед 1. травня ц. р.**, обов'язані складати що-півроку звідомлення до ДП-Комісії впродовж перших двох років свого побуту на цій землі. Таких іміґрантів є тепер округло 145,000. Невиконання цього обов'язку потягає за собою кару. Найближче звідомлення має наспіти до ДП-Комісії не пізніше, як до **1. липня ц. р.**, приймається звідомлення від 15. червня. Друковані формулярі звідомлення можна дістати у місцевих Бюрах Іміґрації і Натуралізації, або у централі ЗУАДК-ту, куди треба за ними звертатися.

При цій нагоді ЗУАДК знову пригадує моральний обов'язок усіх новоприбулих українських іміґрантів ставати спомагаючими членами ЗУАД Комітету. Прийняття нового іміґраційного закону та справа „залишенців" - іміґрантів в Европі накладають на Злучений Український Американський Допомоговий Комітет нові завдання у переселенчій і допомоговій ділянці, що їх можна буде виконати тільки за піддержкою всього українського громадянства. Нова іміґрація обов'язана активно включитися в цю допомогову акцію.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.,
P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

ПОШУКУВАННЯ

Пошукую **КОВТУНА ПЕТРА** і **КЛЕМЕНКА СЕРГІЯ**, які мешкають в Канаді і **ПАВЛЮКА ЄВГЕНА** з його дружиною. Живе напевно в Австралії. Прошу писати на мою адресу: **Василь Пащенко 11175 В. Carson Dr., Lynwood, California.**

Пошукую жінчиного двосрідного брата **ГРИГОРІЯ КИРИЧЕНКА**, котрий виїхав в 1920 р. із Запорожської округи Василівського району. Хто про него знає або він сам голоситись до: **Ivan Hawrilenkowsky, c/o Warren Jones, Lathain, Md.**

Пошукую брата **МИХАЙЛА КІШАК** з села Сільця Белзкого, Сокальського повіту. Має перебувати в Бруклині, Н. Й. Пошукую також знакомих. Адреса моя слідуюча.
JAKIW KISZAK
c/o Owen Carson, Concord Depot, Va.

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ СЕКЦІЇ МОВОЗНАВСТВА УВАН

В середу, 7 червня відбудеться в приміщенні Українського Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку (Евеня А. ч. 101) наукова конференція Секції Мовознавства УВАН, на якій будуть виголошені такі доповіді: Проф. Ян Станкевіч — „Походження і норми державної мови Великого Князівства Литовського"; Проф. Я. Рудницький — „Назви „Русь" і „Україна" в світлі нових дослідів". Початок год. 7.30 ввечір.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДІТОЧІ ОСЕЛІ.

Виявім нашу активність прихильністю до діточих осель, про які тепер так багато мови. Як молоді, так і старі, давні громадяни й нові, повинні підтримати це важливе діло морально й фінансово.

Коли найшлися нові люди, що зайнялися цею справою, то честь їм за це. Не критикуймо їх за те, що то вони її посувають уперед. Оселя потрібна всьому громадянству. Наші діти не повинні виховуватися на вулиці без догляду і без рідної опіки. Їх треба звести разом, щоб могли себе взаємно пізнати і себе розуміти. Родинами швидше можна буде дійти до спільного добробуту й виплекання ідеалів.

Підчас продажу военних бондів, коли то аґітацію вели різні національні групи, прийшли на місце збірки теж і українські діти в народних одягах. Їх ухопили польські пані, щоб ними повеличатися як поляками, одначе завдяки кільком українським жінкам вони перейшли до української секції. Цей випадок вказує, що й в Америці йде боротьба за національну приналежність.

Діточа оселя допоможе нам виховати наші діти. Підчас діточих забав можна буде защепити в них зрозуміння їхнього походження. Це дуже важна справа, бо тут йдеться про те, хто перебере нашу спільну спадщину.

Коли буде віче 10 червня в Ню Йорку, треба, щоб усі на нього прийшли, вислухали рефератів, забрали голос і помогли добрій і важливій справі.

Станислава Гурин,
Асторія, Л. Ай.

ПАПА ПІЙ ПОСВЯТИВ ПРЕСТІЛ НА ГРОБІ СВ. ПЕТРА

Рим, 6 червня. Папа Пій XII. посвятив тут вчора новий престіл у Ватиканській печері під катедрою св. Петра на місці, де мав бути похований апостол Петро в 67 році. Церемонія мала приватний характер.

УКРАЇНСЬКА МОВА НА МАНІТОБСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Вінніпеґ. — В академічнім році 1949/50 уведено вперше навчання української мови в університеті Манітоба у Вінніпеґу. Дня 15 квітня 1950 р. закінчилися виклади на обох курсах, що їх відвідувало разом 17 слухачів. Крім того закінчилися вечірні курси української мови для всіх у т. зв. „Вечірному Інституті" Манітобського університету, на які було вписаних 72 особи. Як відомо, курси української мови провадив новоіменований професор словянських мов, д-р Ярослав Рудницький, давніше професор Українського Вільного Університету в Празі. („У. Голос").

УКРАЇНСЬКІ ВИЩІ ОСВІТНІ КУРСИ В ТОРОНТІ.

Від кількох літ веде корисну працю на культурно-освітнім секторі Осередок Української Культури й Освіти у Винніпеґу. Є це мабуть одинока загально - українська, безпартійна інституція в Канаді.

Головна ціль того Осередку зберегти, піднести і розвинути українську культуру й освіту. Важним середником для осягнення тої цілі являються Вощі Освітні Курси, що їх веде Осередок для української молоді Канади і Америки в часі двох літних місяців. Сотні студентів, що покінчили такі Курси, свідчать про їх значіння і хосенність.

Подібно як в минувших роках так і цього року відбудуться **Вищі Освітні Курси в Торонті.**

Курси розпічнуться дня 3-го липня 1950 р. і будуть тривати 7 тижнів. Курси будуть відбуватися в новому будинку філії У. Н. О. під числом 295 вул. Каледж.

Вписове виносить $15. При більшому числі кандидатів з одної родини є знижка вписової.

За науку нема жадної оплати.

На Курси вписуватися можуть хлопці і дівчата у віці від 13 літ вгору, також молодь з середньою і вищою освітою (Гайскул, Університет). Мешкання і добра опіка для дівчат запевнені у Сестер Служебниць під числом 438 вул. Кінг Іст Торонто.

Для хлопців зпоза Торонта подбається рівнож про добре приміщення.

Для легшого прохарчування буде відкрита кухня в будинку, де будуть відбуватися Курси.

На Курсах будуть викладати такі предмети: історія України, українська мова і література, християнська етика, наука співу, українські танки і т. д. Управителем Курсів буде д-р Маценко з Винніпеґу.

В справах Курсів зголошуватися на адресу:

Mrs. S. Sawchuk
106 Spadina Rd.
Toronto, Ontario, Canada.

Родичі, яким лежить на серці добро власних дітей і українського народу, повинні скористати з цеї нагоди і післати своїх дітей на повищі Курси, які напевно принесуть всім неоцінену користь.

Голоситься негайно і спонукуйте других! (Ог.).

ЛІТАК З ПОРТО РІКО ВПАВ У ВОДУ

Маямі, на Флориді. — Не зголошений наперед літак Сі-46, яким їхало 65 сезонових робітників з Сан Хуан, у Порто Ріко, до стейту Ню Джерсі на роботу, упав у море в віддалі 330 миль від Маямі. Після випадку деякі кораблі бачили рятункові лодки, одначе нема ще вістей, чи хто з подорожних врятований.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГЕМТРЕМК, МИШ. — Місячні збори Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, відбудуться в суботу, 10. червня, в год. 7. вечером, в Укр. Дем Клюбі, 2376 Грейлін вул. Просимо членів прийти на ці збори. — Т. Судомир, рек. секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Надзбруча, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. червня, о 2. годині попол., в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакаванна Евеню. Присутність всіх членів є обовязкова бути на цих зборах, тому, що делеґат дасть звіт з Конвенції. — О. Запоточний, предс.; Р. Рубльовський, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Подається до відома членам Бр. св. Василія, від. 339, що піврічні збори відбудуться в суботу, 10. червня, о год. 7. вечером, в домі Громади 3322 Н. Лавренц вул. Просимо всіх членів, місцевих і позамісцевих бути присутними, бо маємо важні справи. Буде звіт контрольної комісії і звіт делеґата з Конвенції. — І. Жмутин, предс.; В. Мущинка, кас.; А. Хромяк, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє своїх членів і членкинь, що піврічні збори відбудуться в суботу, 10. червня, о год. 7. вечером, в У. Н. Домі, під ч. 517 Hallett St. Делеґати здадуть звіт з Конвенції. Взиваємо все членство, щоби вирівнали свої вкладки, бо контроля має здати звіт на другий місяць. — М. Мандрона, предс.; Т. Красіцкий, кас.; М. Галькевич, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Чергові місячні збори Тов. „Свобода", 194 відділу в Ню Йорку, відбудуться в суботу, 10. червня, о год. 6. вечором, у домівці товариства 12 Ст. Маркс Пл., Ню Йорк 3, в кімнаті ч. 4. на третьому поверсі. В програму зборів ввійдуть, крім поточних організаційних справ, справоздання з Конвенції УНС, яка відбулася в часі між 22 та 26 травня цр., в Клівленді. На зборах будуть приниматися зголошення до обезпечення від коштів недуги (госпіталізейшин), тож члени, які бажають бути обезпеченими повинні обовязково прибути на збори. На годину раніше тобто о год. 5 веч. відбудеться в тому самому приміщенні засідання управи товариства, в якому повинні взяти обовязкову участь усі члени управи. — Д-р Я. Падох, предс.; В. Винифорук, фін, секр.

БОСТОН, МАСС. — Збори відділу 374, відбудуться в неділю, 11. червня, в год. 3. попол., на Elizabeth Peabody House, 357 Charles St., на котрих делеґат на Конвенцію буде здавати справоздання так само, буде присутний гол. радний УНС п. Микола Давискиба. Хто бажав би вступити до У. Н. Союзу, відділу 374 просимо прийти й вписатися. — П. Улашкевич, предс.; М. Вілак, кас.; М. Кисіль, фін. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Піврічні збори Тов. У. Н. Дому, відділ 316, відбудуться в четвер, 8. червня, в Товариськім Домі 831 Джозеф Евеню в годині 8. вечером. На порядку нарад є кілька важних справ, а саме звіт контрольної комісії, звіт делеґатів XXII. Конвенції і перебудова Товариського Дому. Тому проситься усіх членів і членкинь прибути на ці збори. — І. Свереда, предс.; П. Ковтун, кас.; В. Гавриляк, фін. секр.; В. Іванців, рек. секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. червня, о годині 2-гій попол., в галі парафіяльній, 45-47 Говп Евеню, Пасайк, Н. Дж. Просимо членів прийти на збори бо є важні справи. Делеґат дасть звіт з Конвенції. Довгуючих членів напоминаємо, щоби прийшли і вирівнали свої місячні вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — І. Живіцький, предс.; Г. Яськів, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. червня, о год. 6:30 ввечір. Просимо всіх членів прийти і вирівнати свої залеглі вкладки, бо інакше будуть суспендовані, також прийдіть вислухати звіту делеґатів. — М. Куба, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Українське Запомогове Тов., св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх членів, що чергові збори відбудуться в суботу 10. червня, в год. 8. вечером, в церковній гали при 7 вул. Просимо всіх прийти на час, бо маємо важні справи до полагодження. — Уряд.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Товариство „Мир", від. 324, повідомляє всіх своїх членів, що в суботу, 10. червня відбудуться звичайні місячні збори о год. 7:30 вечером, на яких п. Горохівський здасть обширний і дуже цікавий звіт з XXII. Конвенції УНС. Позатим муситься полагодити деякі важні справи. Тих, що хотять заплатити членську вкладку до УНС, Управа відділу просить прийти о пів години скорше, щоби вчас то є 7:30 вечером розпочати зібрання. — А. Хорохівський, предс.; П. Максимович, кас.; І. Струк, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. св. Петра й Павла, від. 220, буде мати важні збори в суботу, 10. червня, о год. 7:30 вечером, в галі парохіяльній, під ч. 4950 Полайна вул. Всі члени обовязково мають прийти, буде справоздання делеґатів з Конвенції. Довгуючі члени мають вирівнати залеглі довги, а нові члени, котрі вписались в квітні нехай прийдуть і заберуть книжечки і грамоти. Крім того, вибереться комітет до пікніку. Є також багато інших нових справ до полагодження. — Д. Гіжовський, предс.; В. Саґан, кас.; Я. Гарасим, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в пятницю, 9. червня, в год. 8 веч., в Укр. Січовій Салі, 506 при 18 Евеню, в Нюарку. Проситься членів приходити на збори і платити свої вкладки на зборах відділу. — О. Паньків, предс.; Ю. Баранюк, секр.

БРОНКС, Н. Й. — Від. 210 УНС, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 10. червня, в год. 8. ввечір, в Домі 1243 Пюрітан Евеню. Просимо всіх прийти на час, бо маємо справи з Конвенції УНС, Газета „Свобода" є підвищена з 30 ц. на 50 ц. місячно. — Т. Давидів, предс.; С. Завадовський, кас.; М. Франко, секр.

ГЕРИ, ІНД. — Відділ 100 УНСоюзу, повідомляє всіх своїх членів і тих, що мають замір вступити до УНС, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. червня, о год. 2. попол. в International Institute 15th і Madison St. Буде справоздання делеґата з Конвенції. І таксамо другі важні справи до полагодження. Тому проситься о численну участь. — Уряд від. 100.

НОЙҐСТАВН, О. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 11. червня, о год. 3. попол., в Українськім Домі, під. ч. 914 Франклін Евеню. Просимо всіх членів прийти і вислухати звіту урядників і контрольної комісії за півроку і також буде звіт делеґатів з Конвенції УНСоюзу, крім того будуть роздані дивіденди, так що кожний член має прийти і забрати свій дивіденд, бо секретар не буде розносив по хатах. — М. Мушинський, предс.; Д. Войтович, кас.; І. Павловський, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. ім. І. Франка, від. 334, відбудуться в неділю, 11. червня, о год. 1-ій пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти і послухати справоздання делеґатів з Конвенції УНСоюзу. — М. Задерецкі, предс.; С. Морозович, фін. секр. І. Жук, рек. секр.

СТЕЙПЛЕТОН, Н. Й. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що піврічні збори відбудуться в суботу, 10. червня, точно в годині 7:30 вечером, в галі укр. греко-кат. церкви, 35 Warren St. Всі члени мають прийти на ті збори, бо буде справоздання уряду і Контрольної Комісії за 6 місяців. Відтак делеґат здасть конвенційне справоздання. Просимо нових членів вписатись. неприявність членів на тих зборах підлягає карі після ухвали. — Т. Соколовський, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестрицтво Рож. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. червня, в галі церковній, в годині 3. точно попол. Просимо членкинь явитися на означений час. Наша делеґатка здасть нам звіт з Конвенції. Явіться всі і приведіть зі собою нових членів. — Е. Ґерула, предс.; Н. Грицак, кас.; М. Ходак, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 325, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в пятницю, 9. червня, у своїм домі 216 Гренд Стріт, в год. 8. вечером. Є це дуже важні збори, кому присутність кождого члена конечна. Треба забрати тикета на наш пікнік, котрий відбудеться 6-го серпня і багато інших справ до полагодження. Приведіть нових членів до Союзу і Тов. Довгуючі члени мусять вирівнати свої вкладки, бо будуть суспендовані. Неприсутні члени на зборах будуть підлягати карі після статута. — Уряд Тов. Запорозька Січ.

ЕМБРИДЖ, ПА. — Отсим повідомляємо членів і členиць, Бр. св. Василія Великого, від. 161, що чергові збори відбудуться в суботу, 10. червня, в годині 7. ввечір, у власній салі. Обовязком є всіх членів, місцевих і позамісцевих, прийти точно на означений час, бо крім місячних звітів, будуть звіти делеґатів з Конвенції, як також є інші справи до вирішення. Напоминаємо довгуючих членів, вирівнювати свої залеглости. — Уряд.

CLEVELAND, O. — There will be a Semi-Annual Meeting of the Zaporozska Sitch, Branch 251, Sunday, June 11, 1950 after the Third Mass, under the Church Hall of St. Peter & Paul Church, Corner W. 7th & College Ave. Convention will be discused. — E. Kupchik, Sec. & Treasurer.

ЛУДЛОВ, МАСС. — Тов. ім. І. Франка, від. 253, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів і членкинь, що піврічні збори, відбудуться в неділю, 11. червня, точно в годині 2. попол., в Українській Галі. Проситься прибути на час і вислухати звіту делеґата з Конвенції УНСоюзу. — Д. Харко, рек. секр.

ДІТРОЙТ, МИШ.—Тов. Укр. Нар. Союзу, від. 292 подає до відома, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. червня, о год. 1-ій попол., в гали У. Н. Дому, при 4655 Martin вул. На ці збори проситься громадно прибути та почути звіту делеґатів з Конвенції, пригадую тим членам, котрі мають за звичай зволікати з плаченням вкладок, побачать своє ім'я між суспендованими і щоб опісля не гнівалися на уряд. — І. Форись, предс.; П. Кізел, секр.; І. Андрусевич, кас.

МЕНВИЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться в неділю, 11. червня, о год. 2. попол., в домі Лісного. — І. Шеґера, предс.; Л. Мартинчук, кас.; Н. Лісний, секр.

ТАРЗАН, ч. 2359. Тарзан працює над трюком.

AS MANZEN'S IVORY HUNTER SAW TANTOR GRAZING, HE MOTIONED EXCITEDLY---
---AND THE OTHERS RUSHED TO HIS SIDE.
REALIZING HIS FRIEND'S DANGER, TARZAN DEVISED A STRATAGEM."I WILL DRAW HIM CLOSER," HE ANNOUNCED.
RISING IN THE TALL GRASSES, THE APE-MAN GAVE A PECULIAR WHISTLE AND THE BIG BEAST AMBLED TOWARD HIS HIDDEN ENEMIES.

Коли ловці за слоневою костю під проводом Манзена побачили Тантора на пасовиську, він помітно дав знак рукою...

...і тоді інші перебігли на його бік.

Тарзан зрозумів небезпеку для свого приятеля й тому придумав стратеґічний підступ. „Я притягну його ближче" — закликав.

Малпочоловік піднявся з трави, видав дивний свист, а тоді великий звір рушив у напрямі своїх укритих ворогів.